

Uplynulé období, v němž se v naší společnosti plnily úkoly, které vyplynuly ze závěrů a směrnic XIV. sjezdu KSČ, poskytly významné podněty pro rozmach iniciativy našich psychologů (jak se to projevilo ve výsledcích výzkumu i v pokrocích dosažených v praxi). Bylo také významným obdobím ve vývoji ČsPS.

Pro orientaci činnosti ČsPS měly v tomto období zásadní význam materiály "Nástin kritické analýzy společenských věd, zejména v ČSAV" (1971), "Zpráva komise pro hodnocení ČsPS v letech 1968 a 1969", dále hlavní referát Psychologických dnů 1972 "Aktuální problémy české psychologie a prognóza rozvoje psychologie", referát "Aktuální problémy rozvoje marxistické psychologie v ČSSR" a další referáty přednesené na semináři psychologů - komunistů k ideologickým problémům marxistické psychologie (1973), dále materiál "Vývoj, současný stav a úkoly společenských věd v ČSSR, projednaný předsednictvem ÚV KSČ v květnu 1974, jež se obrazil v hlavních referátech jak na Psychologických dnech v roce 1974, tak na IV. sjezdu čs. psychologů 1975.

Vliv těchto materiálů na konkrétní práci Společnosti se projevil v ideově politickém zaměření a v obsahu jak hlavních akcí Společnosti - jimžž byly Psychologické dny 1972, 1973, 1974 a hlavně IV. sjezd čs. psychologů - tak v programech jednotlivých odborných sekcí ČsPS a v další činnosti, jíž vyvíjel hlavní výbor ČsPS. Výboru Společnosti se tak podařilo v uplynulém období řešit řadu úkolů, vyplývajících z nahromaděných ideových, kádrových a organizačních problémů z krizových let i z let dřívějších, zvýšit angažovanost členů Společnosti vytyčením úkolů pro psychologii souvisejících s kardinálními úkoly stanovenými XIV. sjezdem KSČ, a zajistit tak předpoklady pro další rozvoj Společnosti. I když bylo dosaženo v uplynulém období v činnosti ČsPS pozitivních výsledků, třeba konstatovat, že se vyskytly i nedostatky, že některé úkoly nebyly splněny nebo uspokojivě dořešeny a že bude tedy úkolem nynějšího výboru a následujícího období tyto nedostatky odstranit zejména zkvalitněním řídicí činnosti hlavního výboru.

XV. sjezd KSČ stanovil úkoly a cíle hospodářské a sociální politiky strany na léta 1976 - 1980. Představuje vstup do nové etapy, kladoucí význam na využívání intenzivních růstových faktorů, na efektivní chod celého hospodářství, na proporcionální rozvoj výrobních i nevýrobních oblastí, na ochranu našeho životního prostředí. To vše klade nároky na síly a zdroje potřebné ke zvládnutí úkolů 6. pětiletky. Cílem této nové etapy rozvoje naší socialistické společnosti je zajistit v souladu s prohlubováním socialistického způsobu života uspokojování hmotných a duchovních potřeb obyvatelstva a další upevňování jeho životních a sociálních jistot na základě vysoké efektivity společenské výroby a kvality veškeré práce. Požadavek větší efektivity vyžaduje i těsnější sepejtit vědeckovýzkumné práce s potřebami praxe. Výzkum ve společenských vědách má být orientován podle směrnic sjezdu na hlavní obsahové problémy výstavby socialistické a komunistické společnosti, na formování socialistického člověka, na socialistický způsob jeho života. Věda má stále efektivněji sloužit rozvoji hlavní výrobní síly společnosti - rozvoji člověka samého, jeho schopností a nadání a zvyšovat tak užitek, který přináší společnosti.

XV. sjezd KSČ položil dále důraz na intenzivnější rozvíjení a zdokonalování ideologické práce, na její vyšší kvalitu a účinnost, aby tak odpovídala úkolům socialistické výstavby. Dále bylo poukázáno na nutnost uplatňovat komunistický přístup ke kritice a sebekritice. Tyto požadavky zavazují ČsPS ke zvýšenému úsilí o další rozvoj marxistické psychologie a k soustavné kritice buržoasních idealistických směrů v psychologii.

V souvislosti s těmito a dalšími myšlenkami pronesenými na sjezdu je třeba vážít i úkoly ČsPS a zaměřit její činnost na ty otázky, jejichž řešení je v uvedených souvislostech aktuální. Tak vyvstává před ČsPS celý komplex nových úkolů, jejichž plněním se zapojí do realizace závěrů a směrnic sjezdu, což dá základ pro její další rozvoj.

Úkolem ČsPS je především zprostředkovat nové poznatky získané na poli psychologického výzkumu i praxe do širších řad vědeckých a odborných pracovníků, získávat psychology k aktivní spolupráci pro rozvoj psychologických věd, vytvářet předpoklady pro rozvoj psychologických věd a jejich společenské využití ve prospěch výstavby socialismu v naší vlasti, přispívat ke zvyšování odborné úrovně svých členů se zvláštním zřetelem na mladou generaci, propagovat a popularizovat výsledky pokrokové, hlavně sovětské vědy v oblasti psychologie.

Úkoly naší psychologie, jež pro ni vyplývají ze závěrů a směrnic XV. sjezdu KSČ znamenají vlastně důsledné plnění úkolů ČsPS v podmínkách nové etapy rozvoje naší společnosti po XV. sjezdu KSČ.

Konkrétní úkoly ČsPS v období po XV. sjezdu KSČ

1. Závažným aktuálním úkolem, který stojí před ČsPS je spolupráce jejího výboru a dalších členů na uspořádání ideologického semináře psychologů - komunistů k závěrům XV. sjezdu navrhovaného věd. kolegiem pro pedagogiku a psychologii ČSAV. (Ideologický seminář uspořádaný r. 1973 byl významnou pomocí pro ČsPS v její ideologické práci; jeho závěry se promítly do činnosti odborných sekcí i do hlavních akcí ČsPS.) Hlavní výbor považuje proto plánovaný seminář za důležitý základ pro svou další práci, neboť na něm budou stanoveny ideové směry dalšího rozvoje teoretických a praktických oblastí psychologie. Důležité bude zdůraznit na tomto semináři požadavek vzájemného propojení společenských, přírodních a technických věd, jež byl na XV. sjezdu vysloven.

2. Dalším aktuálním úkolem Společnosti je uspořádání 6. psychologických dnů v září t.r. Na nich budou vytyčeny ve vstupních referátech aktuální úkoly pro psychologii ve smyslu závěrů a směrnic XV. sjezdu KSČ.

Ve smyslu úkolu ČsPS rozšiřovat poznatky dosažené na poli výzkumu, bude na tomto shromáždění psychologů referováno jednak o výsledcích, kterých dosáhly v uplynulé pětiletce naše přední psychologická pracoviště ve výzkumné činnosti, jednak o pokroku dosaženém v praxi.

Program bude dále zaměřen na oblast psychologických vyšetřovacích metod. Jde o oblast, v níž se stále ještě vyskytují řada nedostatků ideově teoretických a metodologických, snižujících efektivnost psychodiagnostiky, což snižuje efektivní využití psychologie ve společenské praxi.

Závažnou aktuální psychologickou problematiku, které je třeba věnovat pozornost v řadě oborů aplikované psychologie je poradenství, proto mu bude dáno důležité místo v programu Psychologických dnů.

3. Dalším úkolem je podstatné zvýšení popularizační funkce Společnosti s cílem seznamovat odbornou širší veřejnost s poznatky marxistické psychologie. Výbor ustaví pro tento úkol zvláštní komisi, která se bude zabývat i nedostatky v této oblasti, neboť na veřejnost pronikají někdy marxistické psychologii odporující a neodborné informace. Bude nutno zintenzivnit spolupráci s dalšími vědeckými společnostmi a se Socialistickou akademií. - V zájmu zajištění informovanosti členů ČsPS bude nutno jednat ve věci zvýšení kvality bulletinu "Psycholog v Československu", v jehož vydávání a úrovni jsou nedostatky.

4. Úkolem ČsPS je dále péče o mladé pracovníky v psychologii. Jde o závažný úkol, uvážíme-li že ve věkovém složení členů Společnosti převažuje v posledních letech silně mladá generace psychologů, z nichž velká část studovala v krizových letech. Jejich zaktivizování pro práci ve Společnosti je velmi důležité. Třeba také uvážit, že mnozí přicházejí do společenské praxe, kde nemá psychologie dosud tradici. Jiní pracují sice v oborech aplikované psychologie u nás již rozvinutých,

ale bez odborné pomoci na nových pracovištích, kde dosud nebyli psychologivé činní. Je proto nutno působit při všech příležitostech a různými výchovnými formami na tuto velkou část členů ČsPS po stránce ideově-politické a odborné v zájmu rozvoje psychologických věd ve společenské praxi, získat je plně pro politiku strany a vést je ke zvyšování společenské angažovanosti.

5. Důležitá pro intenzivnější práci Společnosti je práce oblastních skupin. Úspěšnou činnost vyvíjí po léta oblastní skupina brněnská. Je třeba se zabývat návrhem na obnovení činnosti oblastní skupiny pražské. Bylo by tak možno podchytit organizačně pražské členy ČsPS tak, aby se jich podílel větší počet na práci Společnosti. (Akce ČsPS v Praze organizují v posledních letech jednotlivé odborné sekce.) Ustavené oblastní skupině v Ostravě bude třeba poskytnout pomoc v její činnosti.

6. Pokud jde o odborné sekce ČsPS, rozvíjejí některé v posledních letech po provedení kádrových změn v jejich vedení úspěšnou činnost. Přesto jsou rozdíly v aktivitě sekcí. Ve smyslu ideí XV.sjezdu KSČ je prvořadým úkolem všech odborných sekcí, aby věnovaly větší pozornost ideově politickým aspektům své činnosti a soustavně rozvíjely ve svých oborech marxistickou metodologii. Vzhledem k aktuálním společenským úkolům, zejména v oblasti školství, je nezbytné dorešit otázku ustavení sekce - pedagogické psychologie a věnovat rozvinutí její činnosti maximální pozornost.

Úkoly sekce teoretické a obecné psychologie třeba zaměřit ^{na} ideově psychologické a teoretické otázky, dále na problémy rozvoje socialistické osobnosti. (V tomto roce uspořádá sekce seminář k teoretické a metodologické problematice modelování v psychologii a k problému psychické zátěže v soudobé společnosti, tedy k tématům velmi aktuálním.) Závažným úkolem této sekce je kritika buržoasních směrů v psychologii. Ke zvýšení aktivity sekce bude třeba rozšířit její výbor o zástupce Psychologického ústavu ČSAV,

aby došlo k větší kooperaci práce sekce s tímto základním pracovištěm v oboru teoretické psychologie.

Úkolem sekce zdravotnické psychologie je zabývat se v kooperaci s ostatními socialistickými státy problémy psychoterapie, psychopatologie a psychodiagnostiky. Za důležitý úkol této sekce, představující posílení přírodovědných aspektů oboru, považujeme ustavení v jejím rámci komise pro neuropsychologii, o čemž již jednal výbor.

V programu sekce psychologie práce je kladen důraz na témata, vztahujícím se k aktuálním společenským problémům jako je např. psychická regulace pracovní činnosti (ve spolupráci s Psychologickým ústavem ČSAV), problémy řízení kádrové práce aj. Plánovaná setkání psychologů práce v průmyslu ČSSR dávají možnost orientovat průmyslové psychology na úkoly, vyplývající z XV. sjezdu KSČ. Sekce bude pokračovat v propagování vztahů teorie a praxe a v řešení ideologických a metodologických otázek oboru. Bude se zabývat otázkami postgraduální praxe vypracováním návrhů na vybudování dokumentačního centra pro psychologii práce.

Program se vztahem k aktuálním společenským úkolům má sekce sociální psychologie (kooperace sociální a pedagogické psychologie v řešení úkolů socialistické školy, sociálně psychologické aspekty jiných vědních disciplín aj.) Sekce bude dále propracovávat ideologická a metodologická východiska a principy sociální psychologie, pořádat semináře a cvičné kurzy v metodách interakce a komunikace.

Stejně aktuální program má sekce poradenské a školní psychologie (poradenská práce se středoškoláky a vysokoškoláky, manželské poradenství, metodika práce s dyslektiky, školení psychologů z poradenských pracovišť aj.) Společensky závažným úkolem této sekce je rozvoj profesionálního poradenství.

- 7 -

Hlavním úkolem sekce vývojové psychologie je studium problému mravního vývoje člověka v socialistické společnosti, dále aplikace vývojové psychologie ve výchovně vzdělávací praxi.

Sekce psychologie tělesné výchovy a sportu má v programu akce, kterými pomůže řešit aktuální problémy v tělovýchovné praxi, zvláště v oblasti tělesné výchovy pracujících a jejich branné přípravy. Sekce vojenské psychologie má za úkol rozpracovávat svůj obor pro potřeby vojenského školství a pro aplikaci psychologie v ČsLA.

Sekce forenzní psychologie má společensky závažný úkol zabývat se problematikou psychologické soudní expertizy. Úkolem této sekce je další propracování otázek kriminologickopsychologické diagnostiky a otázek penitenciární psychologie, tedy otázek jejichž řešení přispívá k postupné likvidaci kriminality v naší společnosti.

Jedním z hlavních úkolů sekce pro studium a chování zvířat je realizace zásady propojení přírodních, společenských a technických věd. Teoretické otázky studia chování zvířat se budou odrážet v řadě praktických oborů.

Z podaného přehledu vyplývá, že plány odborných sekcí ČsPS se týkají závažných problémů jednotlivých aplikovaných oborů a jejich společenské funkce. Na schůzi výboru ČsPS s předsedy odb. sekcí, jež se uskuteční do konce pololetí, bude projednána otázka, jak konkrétně zaměřit program pracovních shromáždění na plnění závěrů a usnesení XV. sjezdu KSČ. Úkolem výboru bude nadále stimulovat, prohlubovat a kontrolovat aktivitu odborných sekcí (i oblastních skupin) v tomto směru.

Dalším úkolem ČsPS po XV. sjezdu bude

7. nadále prohlubovat spolupráci s výborem SPS, zejména organizovat společné akce na úrovni sekcí, jak to již začalo být praktikováno v nedávné době.

8. Usilovat o řešení stavovských otázek, s ohledem na prudce narůstající základnu členskou, jmenovitě usilovat o schválení statutu podnikového psychologa, resp. psychologie jako profese.

9. Vytvářet předpoklady a navazovat kontakty se společnostmi příbuzných oborů, zejména s. Čs. pedagogickou společností, s Čs. společností pro studium vyšší nervové činnosti LS JEP, s. Čs. psychiatrickou společností, s Čs. tělovýchovnou společností, s Čs. vědeckotechnickou společností aj.

10. Prohlubovat mezinárodní styky a spolupráci s psychologickými společnostmi socialistických států.

Zvýšením aktivity výboru ČsPS zajištěním plnění uvedených úkolů zvýší účinnost práce jejích členů při plnění úkolů vyplývajících ze závěrů XV. sjezdu KSČ.